

Verwijzen en literatuurlijst volgens de APA

Voor het schrijven van teksten maak je vaak gebruik van schriftelijke bronnen. Dit kunnen boeken, tijdschriftartikelen, folders, of teksten van internet zijn. Door in je tekst te verwijzen naar deze bronnen wordt duidelijk waar je de informatie vandaan hebt gehaald. Er zijn verschillende redenen om dit te doen. Ten eerste pleeg je plagiaat als je iets van iemand overneemt, zonder te zeggen dat je dat doet. Ten tweede geef je de lezer aanwijzingen voor het vinden van een bron voor het geval hij/zij meer informatie wil hebben over het onderwerp dat je beschrijft. Door aan te geven dat je bronnen gebruikt, kan de onderbouwing van je standpunten in de tekst sterker worden, mits de bronnen zich baseren op literatuuronderzoek of empirisch onderzoek.

Binnen de opleiding (ecologische) pedagogiek wordt gebruik gemaakt van de verwijzingsregels van de APA, de American Psychology Association. Deze regels worden wereldwijd gebruikt, met als gevolg dat wereldwijd duidelijk is wat zo'n naam, tussen haakjes midden in een tekst betekent. Zorgvuldigheid van de schrijver kan (onder andere!) blijken uit het zorgvuldig volgen van die APA regels.

Literatuurverwijzing in de tekst

Een literatuurverwijzing is het noemen van de achternaam, of achternamen van auteurs van wie je informatie gebruikt hebt in je tekst. Daarnaast schrijf je het jaar op waarin de bron gepubliceerd is. Dit kan er zo uit zien: Pieterse (2008) geeft aan dat drukke kinderen ..... Het kan er ook zo uitzien: Drukke kinderen krijgen tegenwoordig veel sneller ritaline voorgeschreven (Pieterse, 2008). Of: Uit onderzoek van Pieterse (2008) blijkt dat .....

Je hoeft niet na elke zin te verwijzen. Verwijs na het stuk tekst dat je gebaseerd hebt (dus niet overgeschreven!) op je bron.

De eerste keer dat er in de paper verwezen wordt naar een bron moeten alle auteurs genoemd worden. Daarna hoeft alleen de eerste auteur genoemd te worden met de toevoeging 'et al.' 'Et al.' staat voor 'et alii' en betekent 'en anderen'.

Bij twee auteurs noem je telkens beide namen.

Bij zes of meer auteurs schrijf je vanaf de eerste keer alleen de eerste auteur met de toevoeging "et al".

Bij de eerste verwijzing naar een artikel binnen een alinea het jaar tal geven.

Als er binnen een alinea nogmaals verwezen wordt naar hetzelfde artikel, het jaartal niet meer noemen.

Bij een verwijzing verwerkt in een zin "en" schrijven tussen de auteursnamen. Als de verwijzing tussen haakjes staat gebruik je "&".

Geen paginanummers tenzij het een letterlijk citaat is.

Een citaat zet je tussen aanhalingstekens en bij de verwijzing noem je dus het paginanummer.

Zo weinig mogelijk indirecte verwijzingen gebruiken. Dit zijn verwijzingen naar bronnen die je niet zelf gelezen hebt, maar naar wie de auteurs van de door jou gelezen bron verwijzen.

Indien indirecte verwijzingen toch nodig zijn: “Freud (1900, aangehaald in Ryckman) ging ervan uit...”, of Dit wordt mogelijk veroorzaakt doordat meisjes jaloers zijn op de penis van jongens (Freud 1900, aangehaald in Ryckman).

Als er geen genoemde auteur is bij de door jou gebruikte bron, dan schrijf je de organisatie die achter de tekst zit op, dus bijvoorbeeld: (UNICEF, 2003), of (Postbus51, 2008).

Als er ook geen organisatie is die de “auteur” is van het stuk, dan geef je als verwijzing de titel van het stuk waarnaar je verwijst aan, samen met het jaartal. Deze titel zet je tussen aanhalingstekens “..”.

Als er geen informatie bekend is over de bron en de datum, gebruik de tekst dan niet als onderbouwing. De tekst kan dan alleen beschouwd worden als fenomeen, als illustratie van een verschijnsel.

Informatie vanuit persoonlijke communicatie

Als je informatie wilt gebruiken die je hebt gekregen door een gesprek met iemand of een e-mail, dan geef je dat wel aan in de tekst, maar niet in de literatuurlijst. In de tekst geef je de naam van degene die je de informatie gegeven heeft, je schrijft op dat het gaat om een persoonlijke communicatie en je geeft de datum weer: De Vries gaf aan dat veel leerlingen .... (persoonlijke communicatie, 4 december 2007). Of: Veel leerlingen hebben .... (De Vries, persoonlijke communicatie, 4 december 2007).

De literatuurlijst

Als je bronnen hebt gebruikt in je tekst, dan is de literatuurlijst een noodzakelijk onderdeel van je verslag. Van alle verwijzingen die je hebt gemaakt in je tekst, moeten in de literatuurlijst de nadere gegevens duidelijk worden. In je literatuurlijst zet je geen bronnen die je niet hebt gebruikt in je tekst en waarnaar je dus ook niet verwezen hebt. Boeken die je hebt gelezen en die alleen hebben gediend als persoonlijke achtergrondinformatie zijn dus niet te zien in je literatuurlijst. Deze kun je wel opnemen in een lijst met aanbevolen literatuur.

De verwijzing naar een tijdschriftartikel heeft in de literatuurlijst de volgende vorm:

Pezdek, K., Finger, K., & Hodge, D. (1997). Planting false childhood memories: The role of event plausibility. *Psychological Science*, 8, 437 – 441.

Dus:

Het jaartal bij een artikel is het jaar van publicatie.

Bij de titel van het artikel is alleen de eerste letter een hoofdletter. De ondertitel komt na een dubbele punt met weer maar één hoofdletter.

Bij de tijdschrifttitel alle woorden met een hoofdletter, behalve woorden als “of”, “a”, “for” enzovoort.

Tijdschrifttitel onderstreept of *schuingedrukt*.

Na de titel van het tijdschrift, geef je de bladzijdennummers van het artikel aan.

Aan het eind van de literatuurvermelding een punt.

M.b.t. de volgorde van de literatuurlijst: alfabetiseren op de eerstgenoemde auteur. Bij meerdere artikelen van dezelfde auteur(s) volgorde op jaartal. Bij meerdere artikelen

van dezelfde auteur(s) uit hetzelfde jaar, alfabetiseren op eerste letter van het artikel. Het eerste artikel (1997a) noemen, het volgende (1997b).

Een verwijzing naar een krantenartikel:

Harst, M. van der (23 februari 2008). Jonge wapendragers. *NRC Handelsblad*, blz. 40.

Net als bij tijdschriften, is de naam van de krant schuingedrukt.

Bij een krantenartikel moet niet alleen het jaartal, maar de exacte datum vermeld worden.

Als er geen auteur wordt genoemd, dan begint de verwijzing met de titel van het artikel.

De verwijzing naar een boek heeft in de literatuurlijst de volgende vorm:

Miller, J.P., Karsten, S., Denton, D., Orr, D., & Colalillo Kates, I. (Eds.). (2005). *Holistic learning and spirituality in education. Breaking new grounds*. Albany: State University of New York Press.

Dit is een boek dat samengesteld is door Miller et al.. Zij zijn de editors en daarom staat er (Eds.) achter hun namen. Bij één editor, wordt het (Ed.). Bij Nederlandse boeken, gebruik je (Red.) van redactie.

Dus:

Het jaartal van een boek is het jaar van de eerste druk van de gebruikte editie, *tenzij* het om een herziene en dus veranderde druk gaat.

Is het een herzien/ veranderd boek, met dezelfde auteur en titel als de eerste editie van het boek, dan zet je het jaartal van de *herziene* editie tussen haakjes achter de auteur en na de titel van het boek zet je tussen haakjes dat het om een herziene druk gaat.

Titel van het boek onderstreept of *schuin gedrukt*.

Plaats van de uitgever van het boek kan met of zonder staat (hierboven CA (=California)).

De naam van de uitgever zonder rechtsvorm (ltd. of co.).

Een verwijzing naar een hoofdstuk uit een samengesteld boek ziet er zo uit:

Jong, J. de (2001). Multiculturalisme, onderwijsvrijheid en sociale cohesie. In: P. Smeyers, & B. Levering (red.), *Grondslagen van de wetenschappelijke pedagogiek. Modern en postmodern*. (Blz. (191 – 207). Amsterdam: Boom.

Hierbij komen na het woord 'In' eerst de redacteuren van het boek. Hun voorletters komen voor hun achternaam. Na hun namen komt de afkorting (red.) van redactie.

Na de namen van de redacteuren komt de titel van het boek waarin het hoofdstuk staat. De titel van het boek is *schuin gedrukt*, of onderstreept.

Na de titel van het boek worden de bladzijdennummers genoemd van het hoofdstuk dat je gebruikt hebt in het tekst.

Als je gebruik hebt gemaakt van een vertaald werk, dan ziet de verwijzing in de literatuurlijst er zo uit:

Ellis, A. & Backx, W. (2000). *Moeten maakt gek* (Herziene druk). (W. Backx, vert.) Amsterdam: Ambo|Anthos uitgevers. (Originele Engelstalige uitgave gepubliceerd in 1988).

De vertalers zet je dus tussen haakjes achter de titel.

Aan het eind van de verwijzing schrijf je tussen haakjes wanneer de uitgave in de originele taal is verschenen.

Als je in de originele taal hebt gelezen, dan schrijf je de titel op in de originele taal en kun je de Nederlandse vertaling van de titel tussen [vierkante haken] achter de titel zetten. Dit is niet nodig voor Engelse publicaties.

Het verwijzen in de literatuurlijst naar internetbronnen

Als duidelijk is wie de auteur is van de tekst

Als duidelijk is wanneer die auteur die tekst voor het eerst gepubliceerd heeft

Als er een tijdschrift of een krant (of een andere bundeling van teksten) is waar de tekst een onderdeel van is

Dan ziet je verwijzing er in de literatuurlijst hetzelfde uit als de voorbeelden hierboven.

Alleen voeg je dan nog toe: Opgehaald op 21 januari 2008, van <http://www>. .....dan komt het hele adres zoals je dat kunt kopiëren van de adresbalk.

Voorbeeld:

Kortepeter, M.G., & Parker, G.W. (1999). Potential biological weapons threats. *Emerging Infectious diseases*, 5(4). Opgehaald op 20 januari 2008, van <http://www.cdc.gov/ncidod/EID/vol5no4/kortepeter.htm>

Het is echter heel goed mogelijk dat verschillende dingen niet duidelijk zijn.

Als de datum waarop het stuk gepubliceerd is, niet duidelijk is, dan zet je na de auteursnaam (z.d.), dat betekent zonder datum.

Als de tekst geen onderdeel is van een groter geheel (bijvoorbeeld krant of tijdschrift), dan meld je dat grotere geheel niet.

Als de auteurs van een tekst op een website niet met name genoemd worden, maar er een organisatie verantwoordelijk is voor de tekst, dan begint daarmee de verwijzing (Bijvoorbeeld Postbus51 (2008). Titel van de pagina. Opgehaald op ... van ....)

Als de auteur niet bekend is, dan staat die ook niet in je verwijzing in de literatuurlijst.

Als er geen datum is, dan komt de (z.d.) achter de titel van het stuk te staan.

Het kan zijn dat de tekst geen eigen titel heeft, geef dan de naam van de webpagina aan.

Als geen van bovenstaande punten te vinden is op de website, dan is hij niet bruikbaar als referentie.

Een verwijzing naar een woordenboek of encyclopedie

Boer, W.Th., de (Red.). (1992). *Wolters' Woordenboek Nederlands* (29^e bewerkte druk). Groningen: Wolters – Noordhoff.

Een verwijzing naar een film

Heer, R., de (producent, scenarist, & regisseur), & Ryan, J. (producent) (2007). *Ten canoes*. [Film]. Australië: Madman Films.

Als makers van de film noem je producent(en), regisseur en scenarist.

Het soort bron zet je tussen haakjes achter de titel. Een ander soort bron is bijvoorbeeld een brochure.

Bij een film vermeld je het land van opname.

Bij een interne uitgave moet je achteraan tussen haakjes zetten waar de film te halen is, inclusief adres.

Verwijzing naar een televisie-uitzending

Ham, T., van der (samensteller en regie). (24 februari 2008). Moeilijk opvoedbaar. In: K. Driehuis, (eindredactie) *Zembla* [televisie-uitzending]. Hilversum: Omroepvereniging VARA.

Bij een aflevering uit een televisieserie noem je eerst de schrijver en dan de regisseur.

Als de aflevering een naam heeft dan zet je daarna In: dan noem je de producent of de eindredacteur en dan de naam van de serie.